

Olvasói levél

Másképp gondolkozó

A téma, amihez van néhány gondolatom, a jogtisza dokumentáció, szoftver és műszerek köre. Alapvetően érthető a jogtulajdonosok érdeksérelme, egy konszolidáltabb országban mindenképpen, de véleményem szerint a kérdéskör sokkal komplexebb, minthogy egyszerűen bűnüldözési témának legyen tekinthető. Különösen nem a jelenlegi formájában, amikor valakit kipécéznek és a törvény betűit is megveszik rajta. És a többiek? Csak szerencse dolga? Milyen arányokban fordul elő a drasztikus jogalkalmazás az összes „jogsértéshez” képest? Elrettentés? Nekem nem egészen tűnik ez a dolog így gusztusosnak.

MI OKOZZA A JELENSÉGET?

Egyszerűen csak a „torkosság”, magyar virtus, nyúljunk le mindent, amit csak tudunk? Nem hiszem. Természetesen deviáns magatartás mindenhol van, ez emberi tulajdonság, különböző földrajzi helyeken és korokban, más-más formában és mértékben fordul elő, teljesen nem szüntethető meg. Nézzük először az adatbázisokat! Ezek a kiadványok nagyjából átszámítva azonos összegbe kerülnek a neten, mint a hazai forgalmazóknál. Igen ám, csak a kinti jövedelemtermelő képesség (háttérben a fizetőképes kereslet) kb. egy nagyságrenddel magasabb szinten van. (Nem is beszélve a „fusisok” árleszorító hatásával.)

Egyszerűen a kapitalizmus építésének első 25 évében nem sikerült az értékarány viszonyokat a helyére tenni. Klasszikus példám: ha a hegyeshalmi határállomás büféjének magyar oldalán mosom a tányért (ugyanabból a kútból jön a víz is) vagy az osztrák oldalon, akkor a munkabéremben mintegy ötszörös különbség van (vásárlóerő paritáson). Ekkora komparatív különbség nincs a két ország között. Ezek közhelyek, de most van egy réteg, akit, példát statuálva, jól elkalapálnak. Ez a kérdéskör politikai téma. Én pedig nem akarok politizál-

Ki ül fordítva a lovon?

ni. (Hogy alakult ez ki, miért, kinek a felelőssége, mit kellene-lehetne csinálni...) Van véleményem, ötletem, de nem kívánok vele foglalkozni. Az viszont szilárd meggyőződés, hogy ezért az elfuserált gazdaságpolitikáért méltánytalan és gusztustalan dolog az autós szakmára uszítani a hatóságokat. (Majd ha tömegesen fordul elő, hogy önkéntes jogkövetés címén a „népek” kizárólag számlával festetik ki a lakásukat félmillióért a mester által kért 150 ezer helyett, lehet keménykedni.)

A HAMISÍTVÁNY DIAGNOSZTIKAI MŰSZEREK ESETE

Természetesen e témakörben is érvényesek az előzőekben elmondottak, de itt egyéb megfontolandó kérdések is vannak, amiknek a fényében ez a hajsza is túllihegettnék tűnik számomra. Nézzük mindjárt a definíciót. Az értelmező szótár szerint: Hamisítvány: Megtévesztő szándékkal valódi vagy eredeti gyanánt feltüntetett, utánzott, hamisított dolog, tárgy.

Hol van a megtévesztő szándék? A kínai nem mondja az „óció” portékájára,

hogy eredeti. Az nála is sokba kerül. Ez „aftermarket”, azért olcsó. Rendszerint az embléma, vagy valami külső megkülönböztető jel ezért egy kicsit más, hogy ne lehessen ráfogni a csalást. Boncolgassuk egy kicsit a témát! Hogyan alakult ki ez a helyzet? A kínai (ezt gyűjtőfogalomként használom), egyszerűen gazember és senki más nem hunyó ebben az ügyben? Nem hiszem. Én inkább úgy látom, hogy az európai és európai származású fehér ember kapzsisága legalább ilyen fontos tényező. Mire gondolkod? Vissza kell egy kicsit menni az időben a második világháborúig. Ebből az USA úgy keveredett ki, mint egyedüli hadviselő, aki a saját területén nem szenvedett károkat, hogy a háborús konjunktúra példátlan jólétet teremtett. A konjunktúra elmúlásával (meg azért volt egy kis lelkiismeret-furdalásuk is), valahogy fenn kellett tartania az életszínvonalat. Ekkor fogalmazódott meg az a szlogen, hogy „a rászorultat halászni tanítsd meg, ne halat adj neki”. Elkezdtek kihelyezni az alacsony technológiai szintet jelentő termékek gyártását a nagyságrenddel olcsóbban termelő harmadik világba, így két legyet ütve egy csapásra: az alacsony ár fenntartotta az életszínvonalat és veregethették saját vállukat a csodálatos karitatív tevékenységük miatt. Én 1980-ban jártam először az USA-ban. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy szinte minden ruházati, szórakoztatóelektronikai, háztartási termék távol-keleti vagy dél-amerikai volt. A helyiek szerint ez már a hatvanas években kezdődött. (Gyerekkoromban, az ötvenes évek első felében, Londonból kaptam egy „repülő csészealjzat”, a földönkívüliek már akkor ellepték játékosországot is, úgy emlékszem igényes kivitelű lemezjáték volt, és „Made in China”. Más. A minap egy fogyasztási cikket árusító boltban megkérdeztem, hogy van-e nem kínai árújuk, a válasz az volt, hogy nincs. A szerk.) Ez így folyt évtizedeken keresztül. A „kínaiak” gyakorlatot szereztek, tanulni

jártak a nyugati országokba, felnőtt a második, majd lassan harmadik generációs ipari népeesség. (Infrastruktúra, környezetvédelem nem téma, de pl. gondoljanak arra, hogy amíg észbe nem kaptak, a hetvenes évek elejére kipusztultak a Rajnából a halak, az NDK-ban meg nem volt levél a fákon.) A fehér ember meg elszemtelenedett. Kezdte az egyre bonyolultabb technológiákat is „kihelyezni”, otthon persze elfelejtette olcsóbban adni a portékát. Jól jött az a kis extraprofit sziget, jachtot, repülő, műkincset stb. venni. (Tisztelet a kivételnek. Ilyen az ember.) A „kínai” is elszemtelenedett, rájött – persze ehhez kellett az információs forradalom: internet, eBay, PayPal (érintőkártya) stb. –, hogy ő is el tudja adni a portékáját, nem kell ehhez a fehér ember. Itt álljunk meg egy szóra. Természetesen nem annak a védelméről van szó, amikor a bér munkát végző egyszerűen lekoppintja a terméket, és ezzel a megbízó piacát csökkenti. Arról sem, amikor a dolgozók a félkész, hiányos, selejt terméket hazaviszik, és azt értékesítik. Ez természetesen csalás, szélhámos-ság, hamisítás. Amikor az eladó ugyanazt a technikai színvonalat, minőséget nyújtja, amit a fehér embernek gyárt, nem nevezném hamisítványnak. Hogy ennek mi a jogi háttere, legyen az ő kettőjük dolga. Semmiképpen nem egy harmadik ország hatóságai!

VAN ITT EGY MÁSIK MEGFONTOLANDÓ TÉMA IS!

Ez speciálisan a járműdiagnosztikai eszközökre vonatkozik, az általános célú műszerekre nem. Vizsgáljuk meg, valóban rövidül-e az eszköz (szoftver) létrehozója? Elég kacifántos a helyzet. A járműgyártók a márkaszervizekkel mindenképpen megvetetik a drága „eredeti” (Made in China) eszközt. A függetleneknek esélyük sincs a beszerzésre, elsősorban anyagi okok miatt. Tehát a piac valójában nem csökken.

Van más bökkenő is. Olyan ez a szoftver, mint egy általános felhasználásra szánt operációs rendszer vagy tervezőszoftver? A fenét! Ennek létrehozása nélkül a járműgyártó piacra sem tudná vinni autóját! Ez egy szerszám, a gyártás folyamán létrejövő, önellenőrzés célját is szolgáló eszköz, ami a járművel együtt keletkezik! Tehát nem plusz szellemi tevékenységet igénylő valami (jogdíj), hanem a végterméknek (jármű) a gyártási költségei között már egyszer elszámolt kiadás. Ha nagyon sarkosan fogalmazunk, a diagnosztikai eszköz valós értéke az anyagár, plusz legfeljebb a diagnosztikai szoftver elszámolt fejlesztési költségének egy része, az adott szoftverrel kezelhető legyártott járműre eső hányada. Ez még extraprofitál és különféle járulékos kezelési, raktározási költségekkel együtt sem lehet azonos pl. a gyári műszerek milliós (járműérték) árával.

MÉG EGY ADALÉK

Jó tizenöt évvel ezelőtt az egyik pesti kiállításon beszélgettem az egyik neves európai, nem járműspecifikus műszer gyártójának a mérnökével arról, miként keletkezik a készülékük szoftvere? Hímelt-hámolt, majd sok mosolygás és kacsintás után „bevallotta” keresztkérdéseim alatt, hogy „természetesen vannak jó barátaink a járműgyárakban.” Miért vitatjuk ezt el a tisztességes kínaitól? Tulajdonképpen a járműgyártóknak is az az érdekük (márkavédelem), hogy minden műhelyben szakszerűen tudják autóikat kezelni, javítani. Ez erősíti a márka imázsát, lám-lám, az idősebb autó is diagnosztizálható, szakszerűen javítható. Ezért én inkább azt gondolom, hogy a boszorkányüldözés helyett valami olyanban kellene gondolkodni, hogyan lehet ezt a dolgot helyes mederbe terelni.

(Név és cím a Szerkesztőségben)